

Az Indóház téri hajléktalanszálló földszintjén működő orvosi rendelő kizárólag az ott-hont, családot és munkahelyet veszített, utcára került emberek ellátására hivatott. Két orvosnaponta kétszer 4 órában fogadja a pácienseket, akik nemcsak Szegedről, hanem távolabbi városokból is el-elvetődnek az állomás melletti, jól felszerelt rendelőbe.

A hajléktalanszálló orvosi rendelőjének várójában heten ülnek. Nehéz eldönteni, melyikük vár vizsgálatra, s ki az, aki csak itt mútatja az időt. Próbálok kérdezősködni: Ki miért jött a doktornőhöz? A válaszokból úgy tűnik, mindenki csak orvosságot akar felírni. A külső jelek persze árulkodnak arról, nemcsak piruláért várakoznak.

Az Indóház téri rendelő egyik orvosa, dr. Szentandrási Edit viszont beszél – természetesen a páciensek nevének említése nélkül – az itt megforduló körében tipikus betegségekről.

– Az alkoholbetegség következményei sokuknál diagnosztizálhatók – kezdi a felsorolást a doktornő –, szellemi leépüléssel, máj- és mozgásszervi problémákkal gyakran találkozunk. A tisztálkodás hiánya miatt nem ritkák a bőrproblémák, fedeztünk már fel itt tbc-gyanús pácienseket. A pontos és biztos diagnózist továbbküldjük a tüdőgyógyászhoz, s ha a gyanú bizonyossággá válik, akkor az illetőt azonnal beutalják Deszkre, a tüdőkórházba. A betegség tüpésének megfelelően a szegedi klinikák, a kórház, a gondozók fogadják az innen beutaltakat.

● Sok az alkoholbeteg

Orvosi rendelő - hajléktalanoknak

Sikerélményről érdeklődve, a doktornő meglepetésemre tud egy-egy esetet mondani.

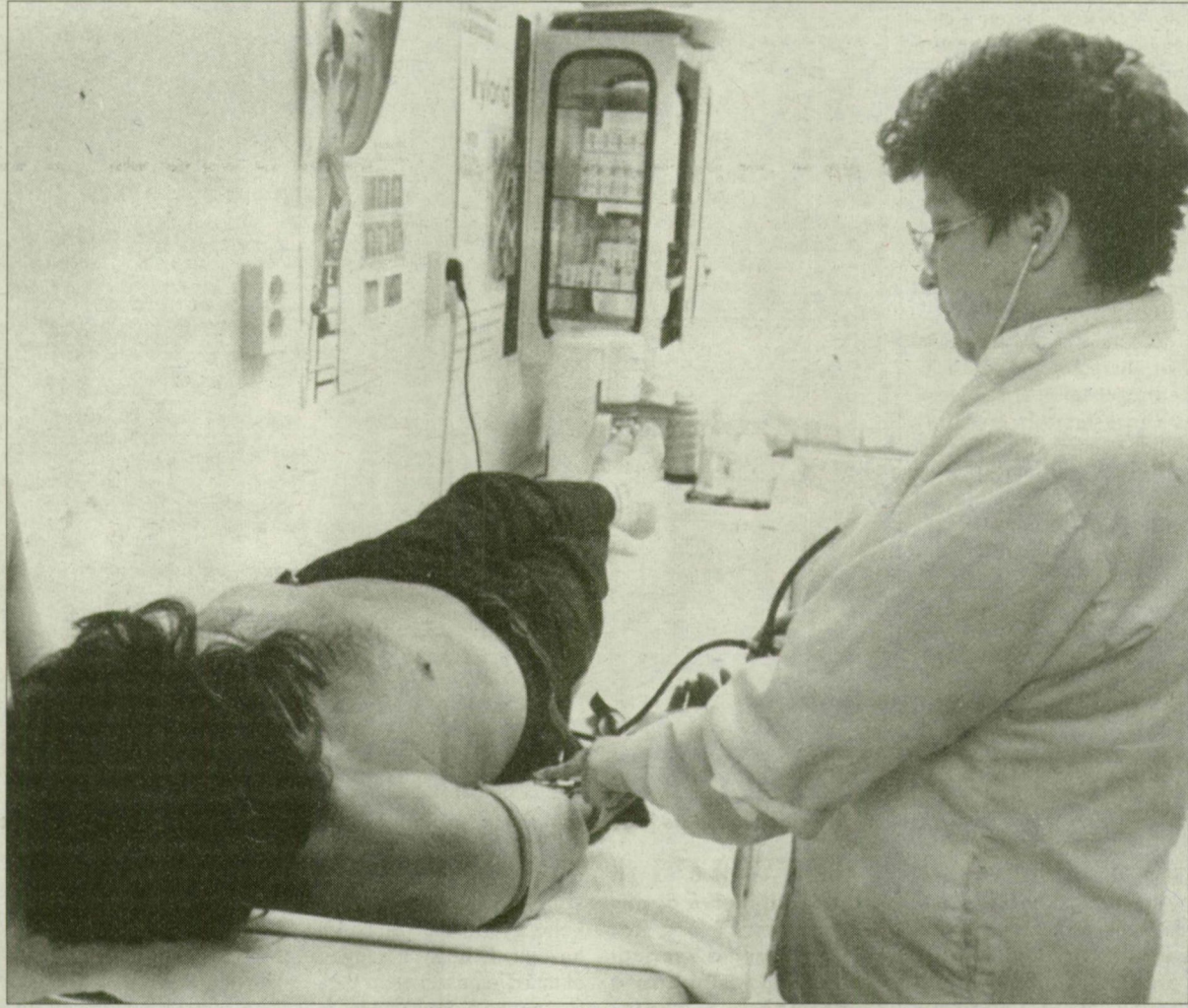
– Van alkoholistánk, aki a kórházi elvonókúra után, már közel egy éve tartja magát, nem iszik. Hogy ez végérvényes vagy csak átmeneti ideig tart, nem lehet megjósolni, de legalább van egy szervezatkímélő időszak.

Szünetet tartunk, mert a betegeket nem lehet sokáig várakoztatni, még itt sem, ahol idő van tengernyi. A soron következő régi páciens csak gyógyszert akar felírni. Mint később kiderül róla, ő is megjárta már az elvonót, bírta is fél évig csepp szesz nélkül, aztán visszazökkent a régi kerékvágásba. Most sem volt szeszmentes a lehellete.

– Úgy tűnik menthetetlen – szögezi le az orvosnő –, már a szállóra sem engedik be, mert újra iszik. A nagyobb baj, hogy igen rossz állapotban van.

Az orvosi titoktartás okán a doktornő többet nem mondhat, de a laikus számára is jól látható jelei vannak – az ötvennek kinéző valójában negyven alatti – fiatal ember testén a betegségnek. A felpuffadt has, a sárgába hajló arcszín, a réveteg tekintet, a bizonytalan mozgás mind a kemény és hosszú időn át tartó alkoholizálás következményei.

– Van, aki egyszer jelenik meg nálunk és aztán soha többé nem látjuk, a többség visszajáró páciens, akik

A hajléktalanvizsgálóban minden eszköz megtalálható, ami ma egy átlagos házi orvosi rendelőben kell. (Fotó: Miskolczy Róbert)

sokszor lelki segítségért, a panaszok lehetőségéért fordulnak hozzánk – mondja az orvosnő.

Az Indóház téren működő orvosi rendelőt nemcsak azok vehetik igénybe, akik az átmeneti szállón vagy az

ezzel szomszédos éjjeli menedékhelyen laknak – tudom meg Szentandrási doktornőtől –, hanem az „utcai” hajléktalanok is, éljenek az ország bármely városában. Persze nem jellemző, hogy Békéscsabáról vagy Szent-

tesről ideutazik egy hajlék nélküli azért, hogy gyógyírt kapjon betegségére, netán receptet frasson fel magának, de volt már rá példa, hogy Budapestről – szerencsét próbálni – Szegedre érkező hajléktalan terhes fiatal-

asszony kért segítséget, és megfordult már itt makói „vándor” is.

A szegedi hajléktalanrendelő semmiben sem különbözik a város bármely más házi orvosi rendelőjétől, külleme és felszerelése egyik-

másik „normál” rendelónél sokkal különb.

– Az orvosi rendelő nem sokkal az átmeneti szálló átadása után nyílt meg, pályázaton nyert 3 millió forintból alakítottuk ki – mondja egy emelettel feljebbi irodájában Szabó Katalin, a szálló vezetője –, aki azzal is büszkélkedik, hogy 1996-os átadásakor a szegedi volt az országban a 4. vidéki, hajléktalanok gondozására szolgáló orvosi rendelő. A megyei egészségbiztosítási pénztár fedezi a működtetés költségeit, nevezetesen a két orvos bérét, a gyógyszerköltséget. Azoknak ugyanis, akiknek semmiféle jövedelmük nincs, egy-egy alkalommal ingyen adnak gyógyszert, akik valamilyen jövedelemmel rendelkeznek, saját pénzüikön váltják ki a receptre felírt pirulákat.

A doktornők azon is fáradoznak, hogy „végigvezényeljék” mindazoknak a rokkantostási proceduráját, akik a leszállékolásra valóban jogosultak. Márpedig itt nem egy és nem két ember van lerobbant testi-lelki állapotban. Az utcai hajléktalanok egészségéről, pontosabban betegségéről tudnak a terepen dolgozó szociális munkások, s ide irányítják a pácienseket. Aztán nyomon követik őket, ellenőrzik továbbmennek-e azokba a kórházakba, gondozókba, ahová orvosuk beutalója szól.

Megnyugtató is lenne tudni, hogy törődnek az egyre nagyobb számú hajléktalan egészségével, de legalábbis betegségük karbantartásával Szegeden. Csakhát a többség úgynevezett rejtőzködő hajléktalan, ők sem szállót, sem gondoskodást, sem orvost nem igényelnek.

K. K.

● Újabb Darvasi-darab Debrecenben

Színi beszéd egy szörnyű históriáról

A padlás tele volt. Az az a debreceni Csokonai Színház Horváth Árpádról elnevezett emeleti stúdiótermében az összes rendelkezésre álló szék elfoglalták a nézők. A sorozat a vége felé közeledik, talán tavasszal lesz még néhány előadása a Bolond Helgának, Darvasi László tavaly novemberben bemutatott darabjának.

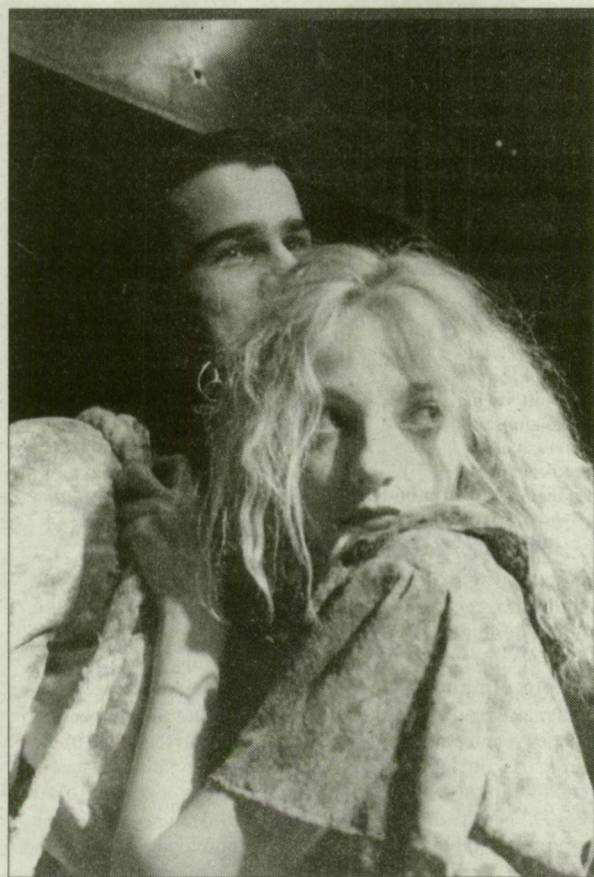
A szegedi prózaíró java termését pécsi kiadó adta ki (kivéve a tárca-novellák, amelyek a Délmagyarország kiadásában jelentek meg), eddigi három színdarabjának a debreceni színházban volt az ősbemutatója. A Vizsgálat a rózsák ügyében 1993-ban, a Sztv Ernő estje két évvel később került színpadra, s most megy a Bolond Helga. A kortárs magyar dráma fájó hiányát zengő színházi emberek kórusából kiharadt Dobák Livia, a Debrecenben dolgozó Jászai-díjas dramaturg, aki sírás helyett a Darvasi-darabok színrevitében vállalt kulcsszerepet. A Bolond Helgát Czeizel Gábor rendezte meg a parányi stúdióban, ahol erősen korlátozottan vehető be a színházi hatás szakmai eszközei.

A darab alapanyaga A müttenheimi szörny különös históriája című novella. Vagy a mai magyar, pontosabban a szegedi valóság. A novella- és a színdarabbeli borzalmas gyilkosság – amely a bajorföldi Müttenheimben történt, amikor is

egy szeles nyári éjszakán Henrik Falkmayer péket, Judit nevű feleségét valamint tízesztendő gyermeküket lemészárolták az otthonukban – ugyanis minden olvasóban és nézőben a szegedi cukrászcsalád tragédiáját idézi fel.

A címszereplő, Koch Helga, a kiirtott család bolond vagy bolondos szolgálója. Ő és az összes többi szereplő, Müttenheim polgárai és előjárói mást sem tesznek, mint mondják és mondják a történetekkel kapcsolatos saját verzióikat, szavakkal leírják az általuk ismert körülményeket, a darab mégsem a gyilkosságról vagy a tettes megkereséséről szól. Vagyis korántsem krimi. Azt lehetne talán mondani, hogy ez a valóságból vett történet vagy a valóságnak ez a szavakkal rekonstruált szelete éppen-hogy a valóság megragadhatatlanságáról, kifejezhetetlenségéről szól. Aki Darvasi prózáját ismeri, annak a darab láttán Ugo Borgognoni betegsége jut eszébe, a Borgognoni-féle szomorúság. Az a nyomorúságos állapot, amelyben az idős és hírneves bolognai sebész hiába is próbált feljegyzéseket készíteni.

„Nem a toll ellenkezett, hanem a mondatokat vezető értelem futott minduntalan a hiábavalóság ingoványába.” Annak ellenére, hogy a színdarabban a gaztett összes körülménye és minden összefüggés felfedődik, semmi sem válik világossá csak a homány, semmi sem bizo-

Szalay Mariann és Mundruczó Kornél. (Fotó: Máthé András)

nyosodik be csak a bizonytalanság.

Egy szcenikailag megoldozottabb és színészilag erősebb előadásban, mint ez a mostani debreceni, minden valószerűség szerint az a hatás kél, hogy beborít bendünköt – szereplőket és nézőket – ez a homály és bizonytalanság. Minél többet beszélünk a világosságért és a bizonyosságért, annál in-

kább fölfogjuk a fölfoghatatlanságot. S mivel emberek vagyunk, tovább hümmögünk, vállat vonogatunk, orrot túrunk, fogat piszkálunk, követ rugdosunk. Mint a darab szereplői, akik mind bűnösök. És áldozatok. Ki ki? Nem lehet tudni. A helyzet: háborzongatóan életszerű.

Nem lehet könnyű, de alighanem érdemes megtalálni a darabhoz megfelelő

színházi kifejezéseket, ami Debrecenben csak részben sikerült. Kiváló karakterteljesítményt mutatott Fleis, a mazsolázó hentesmester szerepében Tóth Zoltán. Tettszett a címszerepben Szalay Mariann és az előjárót játszó Jantyk Csaba, akinek erős-szép, visszafogott eszközökkel sikerült megérintetnie, milyen elképesztően sokrétű lehet emberi viselkedés és belső élet szétartása, különbözősége. A látogat és a valóság. Figyelemkeltő Mundruczó Kornél alakítása az idegen férfi szerepében: először mintha direktben rájátszana a valóságban megtörtént szegedi gyilkosság gyanúsítottjának újságok által sokat szellőztetett börtönbeli magatartására – utóbb ezt elfelejteti velünk. Bár Czeizel Gábor rendező érzékenysége föltétlenül kitér az előadásból, némely jelenet biztosabb kézzel húzott, erőteljesebb kontúrokért kiált. Zavarba ejtő a meggyilkolt család minden bizonytalanságának szánt vándoroltatása a szűk előadótérre és színészvezetési bizonytalanságok is adódnak. Elhibázottnak tetszik a darab kosztümössége: színészek és nézők egyaránt fesztelenebbek lehetnének egyszerűen – mai ruhákban.

Utóirat: csak reménykedhetünk, hogy nem kell mindig hat órát autózni, ha Darvasi-darabot akarunk nézni. Látunk majd ilyent a szegedi színház műsorán. Itt lenne a helye meg az ideje.

Sulyok Erzsébet

tőzsde

Csendes üzletmenet

● Budapest (MTI)

A Budapesti Értéktőzsde indexe 10.55 ponttal zárt magasabban pénteken, a BUX-index utolsó értéke 7941.19 pont.

A határidős piacra is a gyenge emelkedés volt jellemző, így 5-5 ponttal zárt magasabban a legközelebbi és az idei decemberi BUX-lejárt.

Az 1999 decemberi BUX termin 50 ponttal emelkedve, 11 ezer 750 ponton zárt.

A részvénytőzsdén az értékpapírok vegyesen fej-

ték be a kereskedést. A Mol 5 forinttal magasabban, 5245 forinton zárt.

A vegyipari papírok gyengébben szerepeltek, 100 forinttal, 6895 forintra esett a BorsodChem és 195 forinttal tovább gyengülve, 9605 forinton zárt a Graboplast.

A TVK 3495 forinton fejezte be a napot.

A bankpapíroknál az OTP 170 forintot erősödött, 8600 forinton zárt. Az Inter-Európa Bank részvényeinek ára nem módosult.

Olajbányász téri

600 m²-es ingatlan (volt SEAT Szalon, Szerviz)

eladó

Érdeklődő leveleket a
6701 Szeged, Pf.:1095-re kérjük.